

kisvárdai lapok

XXI. évfolyam 8. szám - 2019. június 29. szombat

**Magyar
színházak
XXXI. Kisvárdai
fesztiválja**

2019. június 21-29.

Czirják Beatrix, e.h. Pignitzky Gellért e.h. Maria Wojtyszko:
SAM, AVAGY FELKÉSZÜLÉS A CSALÁDI ÉLETRE

A sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház
és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem közös produkciója

„Sam összesűríti magában a kamaszkor nyúgeit és bajait. Válnak a szülei, az iskolában életidegen marhaságokat tanítanak neki, nemigen talál magának semmilyen használható eszmét, de még rögeszmét sem. A fiatal lengyel szerző, Maria Wojtyszko egy 13 éves gyereket tesz meg a Sam, avagy felkészülés a családi életre című darabja főszereplőjének. Az első magyar nyelvű bemutatót a Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem koprodukciójában tartották. A produkciót Kisvárdán a Művészetek Házában adták, ahol az előző napi pokoli vihar miatt még mindig nem volt áram, de szerencsére aggregátor segítségével sikerült megmenteni az előadást. Ilyen helyzetben senkit nem hallottam morgolódni amiatt, hogy a légkondicionálóba nem sikerült életet lehelni. Végül is a darab éppen a levegőtleneségről, a fojtogató légkörről szól, amit így a nézőtérén is sikerült érzékletessé tenni, ahogy az egész fesztivál alatt az egyébként gyönyörűen felújított zsinagógában is, csak ott volt olyan produkció, amihez ez egyáltalán nem passzolt.”

Bóta Gábor

Szakmai Klub

Ezúttal egy produkcióról volt szó a fesztivál szakmai fórumán, ahol az Újvidéki Színház előadása, az *Álmodozók – Egy forradalom fantazmagóriája* került terítésre. Lénárd Róbert rendezése Bernardo Bertolucci *Álmodozók* című filmje nyomán készült, Bertolt Brecht, Noam Chomsky, Gilles Deleuze, Félix Guattari, és mások szövegeinek felhasználásával.

A szakmai beszélgetés hozzászólói kivétel nélkül izgalmasnak találták az előadást, ameyl egy sor gondolatot indított el a nézőkben. Árkosi Árpád kiemelte azt, hogy a vajdasági színház bármilyen anyaggal dolgozik is, mindig „karcos”, kemény megállapításokkal, komoly társadalomfilozófiai kérdésekkel szembesít. Például azzal, hogy mára eltűnt az a romantikus viszonyunk a világhoz, hogy befolyással lehetnénk annak sorsát illetően – hangsúlyozta a rendező, aki

szerint a személyesség kulcskérdése ennek a produkciónak. Csujja László rendező szerint az újvidékiek előadása a kettősségek összetűkröztetésén alapszik, ami egyszerre igaz a térre, a zenére, illetve a történetben is szereplő életmódra. A konzervatív-progreszív szembeállításának iróniája egyúttal azt a kérdést is feszegeti, lehetséges-e valójában lázadás? A kettősség a zenei stílusokban és a tér elemeiben is megjelenik, például a színpad két széle között is ellentét feszül, a hátsó csempefal válik a lázadás felületévé. Csujja László kiemelte azt is, mennyire érdekes végiggondolni, hogy a kapitalizmus minden lázadást magába olvaszt, amely végül a dizájn részévé válik. Az előadás rendezője, Lénárd Róbert ehhez hozzáfűzte, valójában ezert is tud ilyen szívóssá válni a kapitalista társadalmi rend, mert képes a kulturális jelenségeket integrálni. Venczel Valentin, az Újvidéki Színház di-

rektora azt fejtette ki, az előadás alkotóinak saját, szubjektív reflexiója mellett megjelenik egy generációs reflexió is. A forradalmak, bár nem hoznak változást, mégis megtörténnének, a motivációjuk pedig a vágy. A mai forradalmak abból a vágyból fakadnak, amely a kollektív élményekre irányul, és ennek a kollektív élménynek a legkonzumálisabb formája a háború. Az igazgató szerint az előadás ezt a vágydimenziót járja körbe.

Ungvári Judit

Mi van nálunk? Coming out

A kolozsvári színmű harmadéves végzős színészhallgatóinak improvizációs előadása zárja a fesztivál versenylőadásainak programját a Hallgatói Minifesztivál részeként.

A harmadéves osztály az eredeti fesztiválprogram szerint Salinger Zabhegvezőjét hozta volna, ám a mai napon mégsem ezt, hanem a Nálunk című viselő improvizációs játékot láthattuk tőlük, ami sajnos nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Azzal voltunk kénytelenek szembesülni, hogy a szakmában már valamelyest járatos hallgatók provokatívnak szánt, ám a megfelelő útmutatás és színészetes hiányában az érdektelenség határán tapogatózó jeleneteiket prezentálják. Néhányan közülük – Fekete Edda, Heletya Orsolya, Szacsvai István – részt vettek a Sardar Tagirovsky által vezetett tavalyi workshopon, ahol színészi rátermettségüket, jelenlétük megingathatatlanágát és kreativitásukat egyaránt bizonyították. Ez az alapanyag azonban az ő játékaikat is fakóbbá és vértelenebbé tette saját képességeikhez mérve.

Az előadás többszörösen csigolyatörésszerű gerincét a családi kapcsolatok széttartósága, a fel nem vállalt identitások és a generációk közötti akadozó kommunikáció adja. A különböző családi történeteket kimerevített képekként látjuk – ez a szerkesztés a játékokra kevés teret hagy a hallgatóknak. Óhatatlanul előfordulnak egyszerre beszélésesek, ami hamar színpadi hangzavarrá eszkalálódik. Ez több mint egy órán keresztül zsong fülünkben, s figyelmünket még inkább felhívja a valóságtól

elemelt, irreális, fantáziában létező vasárnapi ebédhelyzetek-re. Ebben a beazonosíthatatlan világban állandóan jelen lévő szereplő az aranyoskodó pantomimes bohóc, aki végig szemlélődő pozíciót vesz fel, hogy majd a zárójelenetben elmondhassa rövid, de annál súlyosabb pár mondatát. Szeretete, ölelései minden bajra orvossággá hatnának, de a nevetős bohóc állandó tragédiája az, hogy nem veszik komolyan. Az anyák alakjai kényszeresek és harsányak, az idősebb generációt sematikusán ábrázolják, a férfiak számára pedig csupán két alternatíva létezik: a deviáns alkoholizmus vagy a teljes arc nélküli passzivitás.

Összességében meglepő, hogy ilyen előadásban szerepelnek a kolozsvári hallgatók. Képességeikhez viszonyítva, és végzős státuszukból kiindulva azt hihetnénk ugyanis, hogy tanáruk, Rácz Endre, olyan feladatot is ki mer osztani rájuk, ami inspirálhatja őket, kihívást jelent számukra, és nem reked meg a felvételző diákok beugrós feladatainak nehézségi szintjén. A mesterfokra emelt szituációs és

improvizációs feladatok lehetnének szórakoztatóak, ám ahhoz az ötletbörze anyagát nem csak dagasztani, hanem kezelni is kell. A meglibbentett másság és homoszexualitás ugyanakkor önmagában már nem hordoz megbotránkozató problémát. Az emberi sorsok, a kontextus által lehetne érdekes ez a felvetés, így azonban megmarad értelmezéseink óceánjának felszínén.

Tölli Szofia

EZÜSTBOJTÁR – zenés játék a díjkiosztó gálán

János vitéz mai történetét meséli el zenében és gondolatban, humorral, komolyan és elgondolkodtatóan, szerelmes duettekkel, Petőfi versezetében megirt 26 énekkel a PG Csoport zenekar. Az Ezüstbojtár című zenés játék alaphelyzete - amibe Jancsi „visszatér”: Iluska Londonban mosogat, Jancsi pedig vendégmunkás, londoner, de lesz békefenntartó is. Az igazi mesét – legyen az klaszikus, vagy modern – mindenki szereti. A mesében minden megtörténhet és kötelező az igazmondás. Azok lehetünk benne, akik szeretnénk, és a legfontosabb: álmódhatunk! Az Ezüstbojtár nemcsak mese, sejtáros, modern „népszínmű”, amely megnevettet, elgondolkodtat, rácsodálkoztat és ha kell, egyszerűen szórakoztat. A debreceni Csokonai Színház és a Nagyerdei Szabadtéri Játékok közös produkciója a színház évadában szerepelt, és 2018-ban útra kelt országsszerte, 2019-ben pedig Milánóba és Rómába is eljutott. Az Ezüstbojtár egyedülálló koncepció a magyar könnyűzenei életben, a Jantyk Zsolt - Jantyk Csaba szerzőpáros és zenésztársainak munkája. A PG Csoport

debreceni kötődésű zenekar. Olyan neves művészekkel dolgoztak, dolgoznak együtt az elmúlt években, mint Vidnyánszky Attila, Kossuth-díjas rendező, a Nemzeti Színház igazgatója, aki dalaikból „Világvegszerelem” címmel rendezett nagysikerű színdarabot, Szomjas György Kossuth-díjas filmrendező, aki „Alföldi Rock” címmel filmet forgatott róluk. 7 évig velük muzsikált Halmos Béla primás, Széchenyi-díjas népzene kutató, a Táncházmozgalom egyik alapítója. Basszusgitárosuk volt néhány évig Lukács László a Tankcsapdából, zenétek lemezen és koncerten Tátrai Tiborral és Németh Lojzival is. Az Ezüstbojtár CD-n együtt dolgozott velük Christian Paccoud párizsi tangóharmónikás, Ferenczi György és Apáti Ádám a Rackajamból, az Ezüstbojtár záró dalát pedig (ahogy egy igazi meséhez illik): a Kossuth-díjas Kalácsa zenekar játszotta el.

*„Nem halt meg Petőfi!
Él még János vitéz,
Ki Tündérországból
néha-néha lenéz!*

*Mai napig János vitéz őkegyelme
Szép Tündérországnak
boldog fejedelme.”*

EZÜSTBOJTÁR – zenés játék

Szöveg: Jantyk Zsolt
Zeneszerzők: Jantyk Zsolt – Jantyk Csaba – PG Csoport

Szereplők:

Iluska: Szabó Nikolett
Szanyi Sarolta
Jancsi: Patonai Zsolt
Mesélő: Horányi László Jászai Mari-díjas

PG Csoport zenekar:

Jantyk Zsolt – ének
Erdős-Tóth Fruzsina – ének
Jantyk Csaba – gitár
Takács Szabolcs – basszusgitár
Tóth Zsolt – dob
Gyarmati Balázs – hangmérnök
Közreműködnek: a Baross Imre Artistaképző növendékei: Bényei Barnabás, Bényei Bernadett, Nagy Márk, Ratkóczy Lilla
Felkészítő tanár: Hajagos László
Dramaturg: Szomjas György
Jelmeztervező: Fehérvári Mariann
Koreográfus: Patonai Zsolt
Grafika: Kónya Ábel,
Grela Alexandra
LED-fal- és videó-technika, vetítés: Nagy Attila, Jantyk Levente
Rendezőasszisztens: Homonna Nóra / Borsi Cintia
Producer: Jantyk Csaba
Rendező: Fekete Péter

„Igazi kaméleon vagyok”

Mikor (az éppen késő) Botos Bálint rendezőre vártam, Fari mellettem megkérdezte:

- Csinálsz itt az interjúkat az ismert emberekkel? Velem nem csinálasz?

- De.

Álljon itt tehát egy interjú Farkas László „Fari”-val, a fesztivál sofőrjével.

Fari, te vagy a fesztivál egyik sofőrje, akinek segítségével a résztvevők eljutnak szállásukról a színháztermekig. Ez egy felelőségteljes munka! A hétköznapiakban is sofőrként tevékenykedsz?

Nem, én tanyagondnok vagyok. Ez a valóságban azt jelenti, hogy a város olyan területeit ellenőrzöm, ahol például sok idős él; felvigyázok rájuk. Ők nagyon sérülékenyek, keveset törődnek velük, és szükségük van valakire, aki ellenőrzi, jól vannak-e, nincs-e segítségre szükségük. Kisvárdra nem falu, nálunk nincs tanya, de itt is vannak zárt kertek, szőlősök, ahol elszigeteltségben élnek emberek, öhozzájk kell eljárnom, őrájuk kell figyelnem, ha valami bajuk van, nekem szólnak.

Akkor ez nem is munka, hanem hivatás.

25 év után először van rendes munkám, és nagyon szeretem. Fontosnak tartom, amit csinállok. Méhészkedni is tanulok egy idős bácsitól, jövőre szeretnék saját kaptárakat.

Nincsenek most veszélyben a méhek? Országszerte tömeges pusztulásokról hallani.

Ukrajnában semmi bajuk a méheknek, ott nem permeteznek. Úveges kaptárakkal dolgoznak, nem kell forgatni sem. Onnan

szeretnék áthozni jó anyákat.

Milyen a viszonyod a színházhoz, szoktál színházba járni?

Szoktam, igen. Megmondom őszintén, annak idején, gimnázium után, gondolkoztam, hogy elmegyek a színművészetre, pont Pesten dolgoztam akkoriban.

Milyen előadásokat szeretsz?

Vígjátékokat, musicaleket.

Szereted, ha szórakoztatnak?

Igazi kaméleon vagyok! Beülök, és azonnal átveszem a hangulatot, átlényegülök, minden bajomat elfelejtem.

A szórakoztató filmek nem elégtik ki ezen igényedet?

Nem, arra nincs időm, se türelmem. A színház más. Arra rászánom az időt, és tudom, hogy végig kell ülnöm, úgyhogy ki is bírom.

Szociálisan rendkívül érzékeny munka a tiéd. Vajon nem volna fontosabb a hétköznapi ember sorsáról beszélni? Például, hogy mi zajlik a zárt kertekben, szőlősökben, amit látogatsz?

Ez már igaz, a hétköznapi emberek nagyon el vannak hanyagolva, de Intézményünk igyekszik a látókörébe kerülni, elesett emberek segíteni, amiben tud. Az a baj, hogy itt minden a pénzről szól. Engem nem érdekel a pénz: jó, ha van, de ha nincs, az sem zavar nagyon. De az igen, hogy a kisebbség ki van rekesztve. Jó lenne például, ha ezek az emberek is valamilyen módon ingyen kaphatnának belépőket a színházi előadásokra. Ha minden előadásra kiosztanának 20-30 jegyet az arra rászorulóknak, azoknak az embereknek ez

a világot jelentené. Például akiket látogatok, szerintem elsírnák magukat, ha valakitől színházjegyet kapnának. Gyakran már az csodálatba ejti őket, hogy mennyire ki van szépülve a belváros, hiszen ide csak akkor jutnak el, ha én behozom őket például orvoshoz.

Nem idealisztikus kicsit ez az elképzelés, ingyen színházjegyeket osztogatni?

Valamit valamiért. Mondom, ezeknek az embereknek egy ilyen élmény felbecsülhetetlen. Már csak a gesztus is: ha ők kapnának tiszteletbeli jegyeket. Hogy kicsit ők is zárkózzanak fel, nőjenek bele, legyen egy kis örömük. Van olyan család, ahol még kút sincs, 4-5 házzal arrébb járnak vízért. Mi megbeszéltük bent, hogy veszünk nekik kannát, és én mindennap kivitettem nekik a vizet kocsival. Hallod... víz! Ami egy olyan dolog... aminek természetesnek kellene lennie! Nem is pénznek, hanem a víznek annyira örültek, hogy most nem nekik kell elsétálni megint.

A színházra visszatérve pedig jó ez a fesztivál. Elvagyunk, nem? Ismerkedik az ember, történik valami! Örülök, hogy itt lehetek.

Csábi Anna

A fesztivál néhány pillanata

Presser – Sztevanovity: A PADLÁS
A Debreceni Csokonai Színház előadása

Mai program

11:00 – Szakmai Klub
Beszélgetés az előző napi előadásokról
Helyszín: Művészetek Háza pódiumterme

16:00 – Hybrid reinkarnáció
- A Sardar Tagirovsky-workshop prezentációja.
Helyszín: Zsinagóga

18:00 – ZÁRÓÜNNEPSÉG,
A DÍJAK ÁTADÁSA
Jantyk Zsolt - Jantyk Csaba - PG Csoport:
EZÜSTBOJTÁR
zenés játék
Helyszín: Művészetek Háza

21:00 – SZERETNI BOLONDULÁSIG – Egy FÉNYES est
A Budapesti Operettszínház műsora.
Rendező: Réthly Attila.
Helyszín: Bagolyvár

kisvárdai lapok

A Magyar Színházak
XXXI. Kisvárdai
Fesztiváljának
napilapja

Szerkesztő:
Ungvári Judit

Munkatárs:
Tólli Szofia

Fotók:
Godó-Révész Rebeka
Ráthonyi Ráhel Sára

Nyomdai előkészítés:
Kóczon Nikoletta

Nyomdai kivitelezés:
Imi Print Nyomda

Felélős kiadó: Nyakó Béla
ISSN 1587-8325

www.kisvarda.szhaz.hu

A Magyar Színházak XXXI. Kisvárdai Fesztiváljának támogatói:

Normzoti Kulturális Alap

EMMI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERUMA

DEBRECENI VÁROSI
ÖNKORMÁNYZAT

F15 Debrecen
F15 TV, Kábeltelevízió